

S SEJE OBČINSKE SKUPŠČINE

Najbolj pereče – nadaljnji razvoj občine

Na seji skupščine so poleg drugega sprejeli osnutek odloka o razglasitvi etnološkega spomenika in naravne znamenitosti v Dolnjih Retjah pri Velikih Laščah, seznanili so se z davčno politiko v gospodarski in socialni funkciji na področju drobnega gospodarstva in kmetijstva, sprejeli so poročilo o uresničevanju družbenega plana občine za obdobje 1981–1985 v letih 1981, 1982, 1983 in v prvem tromesečju letos z oceno razvoja do konca leta in s prvimi ocenami možnosti razvoja v letu 1985. Največ pozornosti pa so posvetili delovnemu gradivu mestne skupščine »Ljubljana 2000«. Sicer pa je imela seja kar 18 točk dnevnega reda.

Nov etnološki spomenik

Predlog za razglasitev Levstikovega kozolca v Dolnjih Retjah z okolico za etnološki spomenik in stare lipe v Dolnjih Retjah za naravno znamenitost – dendrološki spomenik, je podal Ljubljanski regionalni zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine. Levstikov kozolec ima arhitektonsko, kulturno in pričevalno vrednost. Dvojni kozolec – topol iz 19. stoletja je značilen za zahodni del Dolenjske, ki že prehaja v Bloško planoto in Notranjsko. Ti kozolci so na pogled strogo oblikovani in izgledajo v primerjavi z drugimi kozolci in ostalih regijah izrazito ozki in visoki. Kot takšen je pomemben sooblikovalec kulturne krajine ter v danem primeru zaradi izpostavljenosti lokacije pred naseljem istično vaška značilnost. Pričevalno vrednost kozolca povečuje tudi dejstvo, da ga v svojih delih pogosto omenja slovenski pisatelj Fran Levstik.

Stara lipa ima kulturno in pričevalno vrednost ter je izjemno dendrološki spomenik z izmera-

mi: obseg v prsni višini 710 centimetrov, višina ocenjena na 20 metrov. Mogoča lipa stoji sredi vasi Dolnje Retje v neposredni bližini Levstikove rojstne hiše. Kakor kozolec je tudi stara lipa poznana po slovenski književnosti – delih pisatelja Frana Levstika, rojenega v Dolnjih Retjah.

Kako uresničujemo družbeni plan

Poročilo o uresničevanju družbenega plana za obdobje 1981–1985 v pretečenih letih imenuje tudi majska analiza.

V teh letih smo izjemno pozornost namenili ekonomskim odnosom s tujino. Ni šlo le za parolo vse v izvoz, ampak so OZD dejansko spoznale, da je izvoz nujna, ki zagotavlja razvoj OZD in boljšo kvaliteto. Ekonomski odnosi s tujino so bili v prvih treh letih uresničeni. Uvoz se je v prvem letu nekoliko zmanjšal, leta 1982 je porasel, v začetku letošnjega leta pa je bil uvoz – konvertibilni že pokrit z izvozom, za kar gre največja zasluga TOZD Pohišvo Polhov Gradec. Po vsej verjetnosti pa tega ugodnega rezultata do konca leta ne bo mogoče zadržati.

V prvih dveh letih rast industrijske proizvodnje ni bila dosežena, v letu 1983 pa je bila, kljub visoki stopnji odpisanosti opreme povečana za 15 odstotkov. Ta visoka rast industrijske proizvodnje je predvsem posledica boljšega dela, boljšega izkoriščanja delovnih strojev in oskrbljenosti z repromaterialom in surovinami. Tudi letos so rezultati še ugodni, saj je bila industrijska proizvodnja v prvem tromesečju kar za eno tretjino večja kot v enakem obdobju lani in pričakovati je, da bomo 4 odstotno rast do konca leta celo presegli.

Na področju kmetijstva nismo bili pretirano uspešni, pa čeprav imamo zanj izjemno dobre

pogoje. Zastavljene cilje smo uresničili le v dobrih treh četrtinah. Izredno dobri rezultati pa so v gozdarstvu, saj je plan vsako leto presežen kar za 65 odstotkov, to pa hkrati pomeni, da je na tem področju plan petih let že dosežen v prvih treh letih.

Načrtovana je bila 2,3 odstotna povprečna letna stopnja rasti družbenega proizvoda. V letu 1981 pa je znašala le 0,2 odstotka. V letu 1983 je bila dosežena 49,1 odstotna rast dohodka predvsem rezultat obstoječih zmogljivosti. V srednjeročnem planu smo pričakovali hitrejšo rast družbenega proizvoda predvsem v industriji, trgovini in v obrti a so rezultati zadovoljivi le v obrti. V prvem trimesečju letošnjega leta je bil dohodek večji v primerjavi z enakim obdobjem lani za 78 odstotkov, v razporeditvi čistega dohodka, ki je bil večji za 72 odstotkov, pa se močno povečuje delež akumulacije na račun počasnejšega naraščanja razporejenih sredstev za bruto osebne dohodke. Rast akumulacije je znašala 126 odstotkov, rast razporejenih sredstev za bruto osebne dohodke pa 42,5 odstotka.

Planirali smo 1,1 odstotno povprečno letno rast zaposlovanja. Enoodstotno letno rast v gospodarstvu niso dosegli, stanje pa je boljše na področju družbenih dejavnosti, največ na račun objektov iz sredstev tretjega samopriskpeva.

Poglejmo še investicije. V letih 1981, 1982, 1983 in v začetku leta 1984 je bilo zaključenih 18 investicij, do konca letošnjega leta jih bo končanih še osem, do konca leta 1985 ravno tako osem, v prihodnjem letu bo začetih osemnajst investicij, pet predvidenih investicij v tem srednjeročnem planu pa ne bo realiziranih.

Dvojna funkcija davkov

Analiza davčne politike v gospodarski in socialni funkciji na področju drobnega gospodarstva in kmetijstva.

Povejmo nekaj o olajšavah. Olajšave so priznane za opravljanje določenih storitvenih dejavnosti, za naložbe za razširjeno reprodukcijo, olajšave so za začetnike, za učence v gospodar-

stvu, olajšave starejšim obrtnikom in za leto 1982 se je na novo priznala olajšava za izvoz na konvertibilno področje. Z odlokom je določena tudi zgornja meja koriščenja davčne olajšave v višini 80 odstotkov občinskega davka. Olajšav po odloku o davkih občanov ne morejo uveljavljati zavezanci, ki se ukvarjajo s prevozništvom z motornimi vozili, dejavnostmi gradbene mehanizacije, zavezanci, ki opravljajo bifejsko dejavnost ali kako drugo dejavnost kot stranski poklic.

V občinski odlok o davkih občanov so vgradili tudi novo davčno olajšavo za zavezance, ki so vključeni v družbeno organizirano proizvodnjo, sprejemajo in izpolnjujejo obveznosti setvenih planov občin. Olajšava se jim prizna v višini 70 odstotkov davka. Kriteriji za priznanje te olajšave se še dodeljujejo.

Premajhen korak v razvoju turizma

Družbenopolitični zbor je po letu dni obravnaval zopet problematiko razvoja turizma v občini oziroma natančneje zapisano, razpravljal je o uresničevanju skupščinskih sklepov o razvoju turizma z nadaljnjimi usmeritvami. Razprava je bila pravzaprav kritična in samokritična. Osnovna ugotovitev je bila, da je bilo v letu dni storjenega zelo malo, kar tudi spričo objektivnih okoliščin ne more in ne sme biti povsem opravičljivo. Ena izmed ključnih skupščinskih opredelitev je bila, da se pristopi k utrditvi organiziranosti za spodbujanje razvoja turizma za kar naj bi bila v prvi vrsti »zadolžena« socialistična zveza. V tem času je bil ustanovljen koordinacijski odbor za razvoj turizma v občini pri OK SZDL, aktivnosti v krajevnih konferencah SZDL pa še niso stekle v zadovoljivi meri. Brez ustrezne organiziranosti bomo le težko pristopili k realizaciji ostalih sklepov, so menili delegati in ob tem sprejeli sklep, da problematika najde mesto na predsedstvih družbenopolitičnih organizacij že v mesecu septembru, skupščina pa bo tudi v prihodnje verjetno na krajši rok, spremljala uresničevanje teh sklepov. Nekaj pripomb in predlogov je bilo o tem izpostavljenih – kaj je z Bokalcami ali se res namerava graditi motel v neposredni bližini deponije smeti, več bi morali storiti za izletniški turizem v zahodnem predelu občine...

S SEJ IZVRŠNEGA SVETA

Čiščenje potokov in jarkov

Zakon o vodah pooblašča občinske skupščine, da z odlokom predpišejo obveznosti lastnikov oziroma uporabnikov prirečnih zemljišč in čiščenje potokov in jarkov. Osnutek tega odloka je izvršni svet sprejel in ga dal v javno razpravo.

S tem odlokom naj bi zaščitili že meliorirana zemljišča, saj nekateri lastniki prirečnih zemljišč ne samo dá brežin in odvodnih jarkov ne čistijo, ampak jih tudi načrtno zasipavajo in s tem povzročajo škodo na zemljiščih. Osnutek odloka obravnava jarke sekundarne odvodne mreže, ki niso vključeni v register območne vodne skupnosti in jarke terciarne odvodne mreže. Pripravo odloka so narekovele potrebe po rednem čiščenju in vzdrževanju odvodne mreže na barju in na drugih kompleksih v občini, kjer so izvedene hidromelioracije.

Sočasno in kontinuirano planiranje

Planiranje je realno in učinkovito le v primeru, ko se vsi samoupravni in družbeni plani pripravljajo in uresničujejo hkrati in vzporedno v enotnem nepretrganem procesu. Permanentno planiranje zahteva kontinuirano in hkratno planiranje na vseh ravneh in nenehno vzajemno usklajevanje planov.

Hkrati s procesom pripravljani samoupravnih sporazumov o temeljih plana organizacij združenega dela, teče tudi delo pri družbenem dogovarjanju o temeljih plana med krajevnimi skupnostimi v občini, med občinami v republiki in med repu-

blikami v federaciji. OZD bi zaradi tega morale seznaniti organe družbenopolitične skupnosti, ki so odgovorni za pripravljanje dogovorov o temeljih družbenih planov, s tistimi informacijami in kazalci, ki so pomembni za pripravo družbenega plana in to v rokih, ki jih določa zakon. Hkrati pa mora organ družbenopolitične skupnosti posredovati subjektom planiranja ustrezne in ažurne informacije, ideje in predloge, ki so pomembni za sprejetje njihovih planov in za usklajevanje posamičnih planov s skupnim in splošno družbenim planom.

Planiranje v samoupravnih interesnih skupnostih mora kontinuirano zagotavljati svobodno menjavo dela in na tej podlagi regulirati formiranje oziroma pridobivanje dohodka, združevanje dela in dohodka, da bi dosegli čimvečjo učinkovitost in da bi zadovoljili potrebe združenega dela v materialni proizvodnji in družbi v celoti. Plan SIS morajo enakopravno sprejeti tako delavci v materialni proizvodnji, kakor delavci v družbenih dejavnostih. Združeno delo mora samo v okviru samoupravnih interesnih skupnosti oceniti, kaj potrebuje in kakšne ima materialne možnosti za zadovoljitev potreb.

Iz terminov priprave in obravnave planskih dokumentov v skupščini občine Ljubljana Vič-Rudnik in samoupravnih interesnih skupnostih je razvidno, da SIS sprejemajo svoje planske dokumente povprečno v zamiku treh mesecev. Zasedanja skupščin SIS so v daljših časovnih razmikih kot zasedanja skupščine občine, ki je povprečno enkrat mesečno. Tu se sedaj pojavi vprašanje, kaj je sočasno planiranje? Ali je to sprejemanje planskih aktov hkrati na vseh nivojih planiranja ali v določenem časovnem razdobju? Opredeliti se torej moramo do dolžine časovnega razdobja, v okviru katerega je mogoče govoriti še o načelih sočasnosti.

Dosedanja praksa pri sprejemanju srednjeročnih in zlasti letnih planskih aktov kaže nujnost uveljavitve realnih planov in

ugotavljanje uresničevanja sprejetih planov. Za to pa so potrebna tesna povezanost nosilcev planiranja na vseh ravneh v vseh fazah priprave planskih aktov, njihovo medsebojno informiranje in usklajevanje ter spoštovanje pristojnosti.

Na meji rentabilnosti

Po kriteriju, da poslujejo na meji rentabilnosti tste OZD, v katerih akumulacija v primerjavi s povprečno uporabljenimi poslovnimi sredstvi ne dosega polovice povprečnega deleža akumulacije v povprečno uporabljenih poslovnih sredstvih področja dejavnosti, v katerega je OZD uvrščena, je v naši občini 32 OZD, ki so poslovale na meji rentabilnosti zadnja tri leta. V letu 1983 pa je na območju naše občine na meji rentabilnosti poslovalo 19 OZD, ki so zaposlovale 4520 delavcev. Tako je bilo v teh organizacijah zaposlenih 33,1 odstotka vseh delavcev v gospodarstvu občine, ki so dosegle 27,9 odstotka dohodka občinskega gospodarstva.

11 organizacij, od omenjenih devetnajstih, je iz področja industrije, 3 so s področja trgovine, 3 s področja kmetijstva.

Vzroki za poslovanje na meji rentabilnosti so različni, vendar v glavnem le tisti, ki vplivajo na oteženo poslovanje tudi večine drugih organizacij: težave z nabavo surovin in repromateriala ter neredna dobava iz uvoza in z domačega trga, nadpovprečno zviševanje osebnih dohodkov, aktiviranja novih investicij ter adaptacije v obstoječih zmogljivostih na eni strani in zastarela tehnologija na drugi strani, dispartiteta cen...

Značilnost teh organizacij pa je, da je v večini teh OZD dohodek na delavca nižji kot v povprečju gospodarstva občine, da je rentabilnost, izražena z razmerjem med doseženim rezultatom gospodarjenja in dela ter vsemi povprečno uporabljenimi poslovnimi sredstvi večja kot v povprečju gospodarstva občine, v skoraj polovici teh

OZD je stopnja odpisanosti opreme večja od povprečja v gospodarstvu občine, da je delež akumulacije mnogo nižji kot v povprečju gospodarstva občine, prav tako pa tudi čisti dohodek na delavca.

Te organizacije bodo morale več pozornosti posvetiti izdelavi programov in analizi razvojnih možnosti ter srednjeročnemu razvojnemu programu. Število OZD, ki poslujejo na meji rentabilnosti se v naši občini veča, tudi zato je izvršni svet sklenil, da bo pospešil svoje obiske v teh OZD, predvsem pa se bo najprej posvetil IUV TOZD Galanterija, Zagrad TOZD Pleškoobloga, Kemofarmaciji in Mizarstvu Vič.

O pripravi na žetev

S pšenico je bilo posejanih 376 hektarov, od teh 70 hektarov v družbenem sektorju. Pogodbeno pa je bilo zasejano 66 hektarov za okoli 160 ton pšenice (135 pogodb).

Zaradi slabše prezimitve pšenice je bilo 6 hektarov spomladi preoranih in površine zasejane z jarino in koruzo. Tudi sicer se pričakuje slabši pridelek pšenice, razen na posestvu Brest.

Na območju naše občine bo predvidoma zelo 5 žitnih kombinov in sicer dva družbenega sektorja, dva privatna in en novonabavljeni v strojni skupnosti Dobrova-Podpeč. Dogovor je tudi s Kmetijsko drugo Vrhniko za storitve njihovega kombinajna na območju Podpeči.

Pogoji odkupa ostajajo enaki kot jeseni ob sklepanju pogodb. Gre za zamenjavo za koruzo v razmerju 1:1 in 30 odstotkov vrednosti v denarju, ki jo kmetje vnovčijo za reprodukcijski material v zadrugi. Del koruze za zamenjavo je že v skladiščih Kmetijskih zadrug in na voljo kmetom, ki so sklenili pogodbe in so njihovi posevki tako prezimili, da je možna realizacija pogodb.

NINA ČOŽ